

1 Mida tähendavad mõisted „elatis” ja „ülalpidamiskohustus”? Kes peavad maksma teistele elatist?

Lapsele ülalpidamise andmist käsitlevad sätted on esitatud lapse ülalpidamist käsitlevas seaduses (nr 704/1975).

Kõnealuse seaduse kohaselt on lapsel õigus saada piisavat ülalpidamist. See tähendab lapse arengutasemele vastavate materiaalsete ja vaimsete vajaduste rahuldamist ning lapse eest hoolitsemise ja talle hariduse andmisega seotud kulude kandmist vastavalt vajadusele ning samuti muude seotud kulude kandmist.

Lapsel on õigus saada ülalpidamist oma vanematelt, kes vastutavad selle ülalpidamise andmise eest vastavalt oma võimalustele. Kui vanem ei täida oma kohustust pidada last ülal või kui laps ei ela alaliselt koos oma vanemaga, võib kohustada seda vanemat maksma sellele lapsele elatist.

Vanematel ei ole õigust saada ülalpidamist oma lapselt.

Abieluseadus (nr 234/1929) sisaldab sätteid abikaasale makstava elatise kohta.

Abielus olles on mõlemal abikaasal vastavalt oma võimalustele roll perekonna ühise majapidamisega seotud kulude katmisel ja teise abikaasa ülalpidamisel. Kui abikaasa ei täida oma ülalpidamiskohustust või kui abikaasad elavad eraldi, võidakse kohustada ühte abikaasat maksma teisele elatist.

Pärast lahutust peab üks pool maksma oma endisele abikaasale elatist, kui pooled on selles küsimuses sõlminud kokkuleppe ja kohaliku omavalitsuse sotsiaalamet on selle kinnitanud. Kui paar lahutab, võib ka kohus ette näha, et üks pool peab maksma elatist teisele seda vajavale poolele. Soome kohtupraktikas on siiski harvad sellised juhud, kus ühelt poolelt mõistetakse endise abikaasa kasuks välja elatis. Üldjuhul peavad pooled end pärast lahutust ise ülal.

Abikaasa õigus saada ülalpidamist oma endiselt abikaasalt lõpeb, kui elatist saav pool abiellub uuesti.

Seaduses abikaasade suhtes kehtestatud kohaldatakse ka registreeritud kooselu partnerite suhtes.

Pooltel puudub teineteise ees ülalpidamiskohustus mis tahes muude isiklike suhtevormide puhul.

2 Millise vanuseni võib laps elatist saada? Kas alaealiste ja täiskasvanute ülalpidamise kohta kehtivad erinevad eeskirjad?

Lapse õigus saada vanemalt ülalpidamist lõpeb, kui laps saab 18aastaseks.

Kui seda peetakse mõistlikuks, peavad vanemad tasuma oma laste haridusega seotud kulud ka pärast laste 18aastaseks saamist. Soome kohtupraktikas kohtab selliseid juhtumeid siiski harva.

Vt ka küsimusele nr 1 antud vastus.

3 Kas ma pean elatise taotlemiseks pöörduma pädeva asutuse või kohtu poole? Kuidas elatise taotlemine toimub?

Nii ülalpidamist saama õigustatud isik kui ka ülalpidamiskohustuslane võivad võtta ühendust kohaliku sotsiaalhoolekandekomisjoniga (*sosiaalilautakunta*), mis võib aidata elatist käsitleva kokkuleppe koostamisel. Kohaliku sotsiaalhoolekandekomisjoni heaks kiidetud kokkulepe on sarnaselt kohtuotsusele vahetult täitmisele pööratav.

Lapse ülalpidamist käsitleva seaduse § 8 punktis a on sätestatud, et kui lapsel või ülalpidamiskohustuslasel ei ole Soomes alalist elukohta, võib kohalik sotsiaalhoolekandekomisjon ülalpidamist käsitleva kokkuleppe heaks kiita juhul, kui asja on pädev menetlema Soome kohus vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 artiklitele 3 või 6 ning kui pooled on kokku leppinud, et ülalpidamiskohustuse suhtes tuleks kohaldada Soome õigust vastavalt ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva 23. novembri 2007. aasta Haagi protokollile artiklile 7.

Kui ülalpidamist käsitlevas asjas kokkuleppele ei jõuta, võib ülalpidamist saama õigustatud isik või ülalpidamiskohustuslane anda asja arutamiseks kohtule, esitades selleks hagiavalduse.

Abikaasad võivad koostada ülalpidamist käsitleva mitteametliku kirjaliku kokkuleppe ning paluda kohaliku omavalitsuse sotsiaalametil see heaks kiita.

Taotluse korral aitab see amet pooltel kokkulepet koostada.

Abikaasasid hõlmava ülalpidamist käsitleva asja võib anda arutamiseks kohtule, esitades hagiavalduse.

4 Kas elatise taotluse saab esitada lapse või sugulase (kui saab, siis millise astme sugulase) nimel?**5 Kuidas leida pädev kohus, kui ma soovin asja kohtusse anda?**

Ülalpidamisega seotud piiriüleste juhtumite suhtes kohaldatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 4/2009 ja selles sätestatud kohtualluvusreegleid.

Liikmesriikides on ülalpidamiskohustuste asju pädevad lahendama järgmised kohtud:

kostja hariliku viibimiskoha järgne kohus või

ülalpidamist saama õigustatud isiku hariliku viibimiskoha järgne kohus või

kohus, mis on kohtu asukohariigi õiguse kohaselt pädev lahendama perekonnaseisu käsitlevaid kohtuasju, kui ülalpidamisasi on nendega seotud, välja arvatud juhul, kui see pädevus põhineb pelgalt ühe menetlusosalise kodakondsusel, või

kohus, mis on kohtu asukohariigi õiguse kohaselt pädev lahendama vanema hooldusõigust käsitlevaid kohtuasju, kui ülalpidamisasi on nendega seotud, välja arvatud juhul, kui see pädevus põhineb pelgalt ühe menetlusosalise kodakondsusel.

Piiriülese mõjuta asjade puhul kohaldatakse kohtumenetluse seadustikus (nr 4/1734) esitatud kohtualluvusreegleid.

Kohtumenetluse seadustiku 10. peatüki § 1 kohaselt menetletakse füüsilise isiku vastu esitatud nõuet selle isiku asukoha või alalise elukoha järgses piirkonnakohtus. 10. peatüki § 9 kohaselt võib elatist nõuet menetleda ka elatist nõude esitanud või elatist saava isiku asukoha või alalise elukoha järgne piirkonnakohtus.

Kui asi on seotud lahutuse või kooselu lõpetamisega, võidakse esitada nõudeid seoses ülalpidamist käsitleva kokkuleppega, lapse hooldusõigusega või suhtlusõigusega või mis tahes muid nõudeid, mis on seotud lahutuse või kooselu lõpetamisega. Sel juhul on pädev lahutusasja menetlev kohus.

Kui elatist nõue esitatakse seoses lapse hooldusõigust või isaduse tuvastamist käsitleva menetlusega, võib neid asju menetlev kohus menetleda ka elatishagi.

6 Kas ma pean asja kohtusse andmiseks kasutama vahendaja (nt advokaadi, kesk- või kohaliku asutuse jne) abi? Kui mitte, siis kuidas asja kohtusse andmine toimub?

Hagejal on õigus asi kohtusse anda õigusnõustajat (advokaati) kasutamata, kuid tavaliselt vajab kohtumenetluse pool eksperti abi ning seega on õigusnõustaja või advokaadi kasutamine soovitatav.

Piiriüleste ülalpidamist käsitlevate asjade puhul võivad asjaomased pooled pöörduda asjaga keskasutuse poole.

7 Kas ma pean asja kohtusse andes tasuma lõive? Kui pean, siis kui suured need lõivud võivad olla? Kas ma saan taotleda menetluskulude katteks menetlusabi, kui mul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid?

Asja kohtusse andmine on tasuline. Kohus küsib asja kohtusse andmise eest lõivu ning asjaomane summa (86–200 eurot) sõltub kohtuastmest ja asja kohtuliku läbivaatamise vajadusest. ([Piirkonnohtule makstavad lõivud](#)).

Hageja õigus saada tasuta õigusabi on sätestatud tasuta õigusabi seaduses ja seaduses, mis käsitleb Soome keskasutust teatavates rahvusvahelistes ülalpidamist käsitlevates asjades (nr 1076/2010). Ka välismaal elav hageja võib saada tasuta õigusabi ülalpidamist käsitlevates asjades konkreetse vastastikuse kokkuleppe alusel. Sellised kokkulepped on Soomes olemas USA teatavate osariikide ja Kanada teatavate provintsidega.

Lisateavet tasuta õigusabi saamise kohta Soomes on võimalik saada järgmiselt veebisaidilt: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

8 Millise ülalpidamise viisi võib kohus määrata? Kuidas arvutatakse elatise summa? Kas kohtuotsust saab elukalliduse suurenemise või pereolude muutumise korral läbi vaadata? Kui saab, siis kuidas see toimub (kas on näiteks olemas automaatne indekseerimise süsteem vms)?

Lapsele makstavat elatist käsitlevad sätted on esitatud lapse ülalpidamist käsitlevas seaduses (nr 704/1975).

Üldjuhul makstakse elatist rahas igakuiselt ettemaksena, välja arvatud juhul, kui on kokku lepitud või ette nähtud teisiti. Erandkorras võidakse ette näha, et elatist makstakse ühekordse summana või vallas- või kinnisvara kujul.

Soomes ei määrata lapsele makstava elatise summat kindlaks tabeli alusel. Otsused tehakse üksikjuhtumipõhiselt. Seaduse § 1 kohaselt on lapsel õigus saada piisavat ülalpidamist. See tähendab lapse arengutasemele vastavate materiaalsete ja vaimsete vajaduste rahuldamist ning lapse eest hoolitsemise ja talle hariduse andmisega seotud kulude kandmist vastavalt vajadusele ning samuti muude seotud kulude kandmist. § 2 kohaselt vastutavad vanemad oma laste ülalpidamise eest vastavalt oma võimalustele. Nende võimaluste hindamisel võetakse arvesse vanemate vanust, töövõimet, nende võimalusi saada tasustatavat tööd, nende vara ja rahalisi vahendeid ning muid nende ülalpidamiskohustusega seotud aspekte. Hinnates vanemate ülalpidamiskohustusega seotud vastutuse ulatust, võetakse arvesse ka lapse suutlikkust ja võimalusi hoolitseda enda ülalpidamise eest ning asjaolusid, mille tõttu vanematel ei oodata lapse ülalpidamisega seotud kulude kandmist või mille tõttu peavad vanemad asjaomaseid kulutusi kandma minimaalses ulatuses.

Tasumisele kuuluvat elatissummat suurendatakse korrapäraselt ja automaatselt vastavalt elukalliduse tõusule. Automaatset suurendamist käsitlevad lisasätted on esitatud seaduses, mis käsitleb teatavate elatismaksete sidumist elukallidusindeksiga (nr 583/2008).

Elatise suurust ja selle maksmise viisi on võimalik muuta kokkuleppega või kohtuotsusega, kui elatise määramise ajal valitsenud tingimused on muutunud nii olulisel määral, et muutmine on põhjendatud, võttes arvesse lapse ja elatist maksva vanema olukorda.

Abieluseaduses on sätestatud abikaasale makstavat elatist käsitlevad sätted. Soome kohtupraktikas on siiski harvad sellised juhud, kus ühelt poolelt mõistetakse endise abikaasa kasuks välja elatis. Üldjuhul peavad pooled end pärast lahutust ise ülal.

Elatise maksmise rahas võib ette näha kas tähtajatult või siis kuni kokkuleppes, otsuses või kohtuotsuses märgitud tähtaja möödumiseni. Samas võidakse ette näha, et elatis tuleb maksta ühekordse summana, kui ülalpidamiskohustuslase rahaline olukord ja muud asjaolud seda õigustavad. Samuti võidakse ette näha, et elatist tuleb maksta vallas- või kinnisvara kujul.

Elukalliduse tõusu arvesse võtmiseks suurendatakse tasumisele kuuluvat elatissummat korrapäraselt ja automaatselt. Automaatset suurendamist käsitlevad lisasätted on esitatud seaduses, mis käsitleb teatavate elatismaksete sidumist elukallidusindeksiga (nr 583/2008).

Kohtuotsust või abikaasade vahelist kokkulepet võib muuta, kui seda peetakse põhjendatuks muutunud asjaolude tõttu. Samas otsust, kohtuotsust või kokkulepet, millega nähakse ette, et elatis tuleb maksta ühekordse summana, ei saa muuta pärast seda, kui see summa on tasutud. Elatist käsitlevat abikaasadevahelist kokkulepet võib muuta, kui kokkulepet peetakse ebaõiglaseks. Seaduse kohaselt lõpeb kohustus korrapäraselt elatist maksta siis, kui ülalpidamist saama õigustatud isik abiellub uuesti.

9 Kuidas ja kellele elatist makstakse?

Lapsele makstav elatis makstakse lapse hooldajale (tema pangakontole).

Abikaasale makstav elatis makstakse otse abikaasale (tema pangakontole).

Üldjuhul makstakse elatist rahas igakuiselt ettemaksena, välja arvatud juhul, kui on kokku lepitud või ette nähtud teisiti. Erandkorras võidakse ette näha, et elatist makstakse ühekordse summana või vallas- või kinnisvara kujul.

10 Kui kohustatud isik (võlgnik) hoiab elatise maksmisest kõrvale, siis kuidas sundida teda makseid tegema?

Ülalpidamist saama õigustatud isikul või teatavatel tingimustel Soome sotsiaalkindlustusametil (Kela) (vt küsimusele nr 12 antud vastus) on õigus võtta meetmeid elatise sissenõudmiseks, kui ülalpidamiskohustuslane ei maksa kohtu määratud või kokkuleppe kohast elatist.

Ülalpidamist saama õigustatud isik võib pöörduda kohtutäituri poole, et pöörata ülalpidamist käsitlev kokkulepe või otsus täitmisele täitemenetluse seaduses sätestatud korras. Ka kohaliku omavalitsuse sotsiaalamet võib anda nõu perekonnaõigusega seotud küsimustes.

Kui elatist maksma kohustatud abikaasa ei maksa elatist, rikkudes sellega kohaliku omavalitsuse sotsiaalameti heaks kiidetud kokkulepet või kohtu tehtud otsust, võib ülalpidamist saama õigustatud isik pöörduda kohtutäituri poole, et pöörata kokkulepe või otsus täitmisele täitemenetluse seaduses sätestatud korras.

11 Palun kirjeldage lühidalt võimalikke piiranguid elatise maksmisel, eelkõige võlgniku kaitse eeskirju ning aegumis- ja igamistähtaegu teie täitesüsteemis.

Täitmisele pööramine ja võlgniku kaitset käsitlevad reeglid

Kui asi antakse kohtutäiturile, saadetakse võlgnikule kõigepealt menetlusteade ja makse tegemist käsitlev meeldetuletus. Tavaliselt tuleb võlgnikule anda võimalus teha makse pärast meeldetuletuse saamist.

Kui hoolimata meeldetuletusest ei maksa võlgnik võlga ega võta maksega seoses kohtutäituri vabatahtlikult ühendust, alustab kohtutäitur võlgniku sissetuleku ja varade seisu kindlakstegemist, tutvudes selleks registriandmetega.

Võlgniku sissetuleku ja varade kindlakstegemiseks võetavad meetmed ja mis tahes järgnevad uurimised on rangelt reguleeritud.

Enamikul juhtudel võlgniku sissetuleku ja pangakontol olevad rahalised vahendid arestitakse. Üldjuhul on lubatud arestida üks kolmandik võlgniku töötasust, pensionist, töötushüvitisest või rasedus- ja sünnitushüvitisest. Sissetulekuna käsitatakse ka pühade puhul makstavaid preemiaid, erisoodustusi, komisjonitasusid, teenustasusid, honorare ja muud rahalist tulu. Arestitava summa arvutamisel võetakse aluseks netosissetulek. Arvesse ei võeta sotsiaalabi ja selliseid sotsiaaltoetusi nagu eluasemetoetus ja lapsetoetus. Regulaarse sissetuleku arestimise asemel võidakse kokku leppida ka maksekavas.

Täitemeetmete ja maksekavade puhul võetakse alati arvesse võlgniku varade seda osa, mis on seadusega kaitstud, s.t summat, mis jääb talle äraelamiseks. See kaitstud osa korrigeeritakse riikliku pensioniindeksi alusel. Teave kokkulepitud kaitstud osa kohta ja näited erinevate juhtumite kohta on kättesaadavad järgmiselt veebisaidilt: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>

Võlgnikul on õigus esitada otsuse peale kaebus, kuigi võla sissenõudmise protsessi kaebuse menetlemise ajaks ei peatata, kui kohus ei näe ette teisiti.

Elatisevõlgnevusega seotud aegumistähtaeg

Lapse ülalpidamist käsitleva seaduse § 16 punktis c on sätestatud, et korrapäraselt makstav elatis ja elatisvõlgnevuselt arvestatud mis tahes viivis tuleb ülalpidamiskohustuslaselt sisse nõuda viie aasta jooksul alates selle aasta algusest, mis järgnes elatisvõlgnevuse tekkimise aastale. Vastasel juhul kaob õigus neid elatismakseid sisse nõuda. Elatis, mis tuleb maksta ühekordse summana, ja sellega seotud mis tahes viivised tuleb sisse nõuda viie aasta jooksul alates elatise maksmise tähtpäevast ning hiljemalt viie aasta jooksul alates elatise saaja täisealiseks saamisest.

Samamoodi peab sotsiaalkindlustusamet ülalpidamiskohustuslaselt sisse nõudma ameti makstud elatisabi. Seda tuleb teha viie aasta jooksul alates selle aasta algusest, mis järgnes aastale, mil kuulus maksmisele elatis, mille maksmata jätmise alusel maksti elatisabi. Vastasel juhul kaob õigus neid makseid saada (elatisabi seadus nr 580/2008, § 22).

12 Kas mind saab elatise sissenõudmisel abistada mõni organisatsioon või ametiasutus?

Kui ülalpidamiskohustuslane ei maksa elatist vastavalt kokkulepitule, peab ülalpidamist saama õigustatud isik pöörduma kohtutäituri poole, et saamata summad sisse nõuda. Kohtutäitur annab juhiseid, kuidas sellist avaldust esitada. Ka kohaliku omavalitsuse sotsiaalamet võib anda nõu perekonnaõigusega seotud küsimustes. Vt küsimustele nr 13 ja 14 antud vastused. Kohtutäitur ei võta elatismaksete sissenõudmise eest tasu. Lisateavet menetluse kohta leiate järgmiselt veebisaidilt: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>

Kui ülalpidamist saama õigustatud isik saab Soome sotsiaalkindlustusametilt (Kela) elatisabi, sest talle ette nähtud elatismaksed jäeti tegemata, ei tohi see isik võtta meetmeid elatismaksete sissenõudmiseks. Kui Kela maksab elatisabi, läheb talle üle õigus saada elatismakseid samas summas, mille ulatuses ta on elatisabi maksnud (*regressiõigus*) (elatisabi seadus nr 580/2008, § 19). Kui kokkulepitud elatismakse on Kela makstavast elatisabist suurem ning ülalpidamiskohustuslane elatist ei maksa, maksab Kela elatisabi täies ulatuses ning nõuab maksmata elatise täies ulatuses sisse ülalpidamiskohustuslaselt. Kui sissenõudmine on edukas, maksab Kela pärast võla sissenõudmist elatissumma ja elatisabi summa vahe lapse hooldusõigust omavale vanemale. Piiriülestes asjades, mis on seotud elatise sissenõudmisega, võivad asjaomased pooled pöörduda asjaga justiitsministeeriumisse, mis tegutseb keskasutusena.

13 Kas (valitsus- või eraõiguslikud) organisatsioonid võivad teha võlgniku eest elatise täielikke või osalisi ettemakseid?

Kui ülalpidamiskohustuslane ei maksa ülalpidamist käsitleva kokkuleppe või otsuse kohaselt Soomes elavale lapsele ette nähtud elatist, on lapsel õigus saada elatisabi Soome sotsiaalkindlustusametilt (Kela). Teavet Kela makstava elatisabi suuruse kohta on võimalik saada järgmiselt veebisaidilt: <http://www.kela.fi/elatustuki> ((seadus, mis käsitleb teatavate elatismaksete sidumist elukallidusindeksiga (nr 583/2008)).

Elatisabi on võimalik saada ka siis, kui ülalpidamist käsitleva kokkuleppe või otsusega on lapsele ette nähtud makstavast elatisabist väiksem elatis, sest elatist maksmata kohustatud abikaasal on rahalised raskused. Sellisel juhul maksab Kela elatisabi ja lapse elatise vahelise erinevuse. Lisaks on lapsel õigus saada ülalpidamiskohustuslaselt ülalpidamist käsitlevas kokkuleppes või otsuses kindlaks määratud elatist. Kui ülalpidamiskohustuslane ei suuda elatist maksta, võidakse elatise summaks määrata ka 0 eurot. Sellisel juhul maksab Kela elatisabi täies ulatuses.

Elatisabi saamise tingimused on sätestatud elatisabi seaduses (seadus nr 580/2008). Elatisabi antakse avalduse alusel, mille on esitanud lapse hooldaja või seaduslik esindaja või isik, kelle hoole all laps tegelikult on. Elatisabi võib taotleda ka vähemalt 15aastane laps, kui ta elab iseseisvalt. Elatisabi maksmine ei mõjuta ülalpidamiskohustuslase kohustust maksta elatist täies ulatuses. Kui Kela otsustab maksta elatisabi sellepärast, et ülalpidamiskohustuslane ei maksa elatist, on tal õigus – ja ka kohustus – nõuda kogu maksmata elatis asjaomastel isikut sisse.

Abikaasal on õigus saada elatist ainult oma abikaasalt.

14 Kui mina elan asjaomases liikmesriigis, aga võlgniku alaline elukoht asub muus liikmesriigis:

14.1 Kas ma saan abi kõrvalise muu liikmesriigi ametiasutustelt või eraõiguslikult organisatsioonilt?

Soomes on elatise sissenõudmist käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide kohane keskasutus justiitsministeerium (vt näiteks nõukogu määrus (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes ning laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise 2007. aasta Haagi konventsioon). Keskasutuse ülesanded hõlmavad elatise saamise taotluste vastuvõtmist, nende edastamist pädevatele asutustele ning taotlustega seotud menetluste algatamist.

Kui ülalpidamiskohustuslane elab riigis, kus kehtivad elatise sissenõudmist käsitlevad rahvusvahelised õigusaktid, võib taotluse esitaja sellest välisriigist elatise sissenõudmiseks võtta ühendust justiitsministeeriumiga. Vajaduse korral soovatakse taotluse esitajal võtta ühendust oma kohaliku õigusabibürooga või advokaadiga (nt seoses taotluse koostamisega). Ka kohaliku omavalitsuse sotsiaalamet võib anda nõu perekonnaõigusega seotud küsimustes. Kui Kela maksab ülalpidamist saama õigustatud isikule elatisabi sellepärast, et ülalpidamiskohustuslane ei maksa elatist, läheb Kelale üle õigus saada elatismakseid samas summas, mille ulatuses ta on elatisabi maksnud (*regressiõigus*) (elatisabi seadus nr 580/2008, § 19). Sellisel juhul nõuab Kela maksmata elatise sisse ülalpidamist saama õigustatud isiku nimel, kusjuures õigustatud isikul endal ei ole enam õigust võla sissenõudmiseks meetmeid võtta. Kui kokkulepitud elatismakse on Kela makstavast elatisabist suurem, maksab Kela elatisabi täies ulatuses ning nõuab maksmata elatise täies ulatuses sisse ülalpidamiskohustuslaselt. Kui sissenõudmine on edukas, maksab Kela pärast võla sissenõudmist elatissumma ja elatisabi summa vahe lapse hooldusõigust omavale vanemale.

Abikaasal on õigus saada elatist ainult oma abikaasalt. Abikaasal on õigus saada elatist ainult oma abikaasalt. Elatist saama õigustatud abikaasa võib võtta ühendust kohtutäituri ja püüda teada saada, kas välisriigis elaval abikaasal on Soomes varasid, mida oleks võimalik täitemenetluse seaduse alusel arestida. Välismaal elatise sissenõudmiseks abi saamiseks võib ta pöörduda ka justiitsministeeriumi poole.

14.2 Kui saan, siis kuidas selle asutuse või organisatsiooniga ühendust võtta?

Justiitsministeeriumi (keskasutus) kontaktandmed:

Address: Ministry of Justice

PO BOX 25

00023 Government

Telefon: +358 29516001

Faks: +358 9 1606 7524

E-post: maintenance.ca@om.fi

Justiitsministeeriumi veebisait: <https://oikeusministerio.fi>

Soome sotsiaalkindlustusameti (Kela) kontaktandmed

Address: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PO BOX 50

00601 Helsinki

Telefon: +358 20 634 4940 (üksikisikud), +358 20 634 4942 (asutused)

Faks: +358 20 635 3330

E-post: maintenance@kela.fi

Kela veebisait: <https://www.kela.fi/web/en>

Õigusabi pakkuvate büroode veebisaidid: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html>

Kohaliku omavalitsuse sotsiaalametite kontaktandmed saab telefoniraamatust või helistades Soome infoliinile. Infoliinile helistades tuleb teada, millist kohaliku omavalitsuse sotsiaalameetit te otsite. Soomes on umbes 320 sellist ametit (omavalitsust).

15 Kui mina elan muus liikmesriigis ja võlgnik asjaomases liikmesriigis:

15.1 Kas ma saan esitada taotluse otse asjaomase liikmesriigi ametiasutusele või eraõiguslikule organisatsioonile?

Teises liikmesriigis elav taotleja saab kõige paremini abi, võttes ühendust oma riigi pädeva keskasutusega, kes seejärel võtab ühendust Soome justiitsministeeriumiga. (Vt küsimustele nr 13, 14 ja 15 antud vastused.)

Taotluse esitaja võib võtta ka otse ühendust Soome ametiasutustega.

15.2 Kui saan, siis kuidas selle ametiasutuse või organisatsiooniga ühendust võtta ja missugust abi võidakse mulle osutada?

Vt küsimusele nr 15 antud vastus.

Kui ülalpidamist saama õigustatud isik (laps või abikaasa) ja ülalpidamiskohustuslane elavad eri riikides, võivad neid abistada asjaajamisel nii justiitsministeerium kui ka välisriigi pädevad asutused. Taotluse esitaja (ülalpidamist saama õigustatud laps või abikaasa) võib paluda ministeeriumil tagada, et ülalpidamist käsitlev kohtuotsus, otsus või heakskiidetud kokkulepe, mis on tehtud välisriigis, pööratakse täitmisele Soomes, ning et täitmise tulemusena saadud elatis makstakse ülalpidamist saama õigustatud isiku teatatud pangakontole. Justiitsministeerium ei saa siiski maksta elatist ülalpidamiskohustuslase nimel.

Erinevatest kehtivatest rahvusvahelistest instrumentidest tulenevalt võib justiitsministeerium kui keskasutus aidata näiteks ka ülalpidamiskohustuslase või ülalpidamist saama õigustatud isiku asukoha kindlakstegemisel, teabe hankimisel nimetatud isikute sissetuleku kohta ja põlvnemise tuvastamisel, kui see on vajalik elatise sissenõudmise raames.

16 Kas asjaomane liikmesriik on alla kirjutanud 2007. aasta Haagi protokollile?

Jah.

17 Kui asjaomane liikmesriik 2007. aasta Haagi protokollile alla kirjutanud ei ole, siis missugust õigust kohaldatakse elatisnõude suhtes vastavalt tema rahvusvahelise eraõiguse normidele? Millised need normid on?

–

18 Milliste normidega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus ELi siseste piiriüleste juhtumite korral (vastavalt ülalpidamiskohustuste määruse V peatüki struktuurile)?

Kui justiitsministeerium või tema poolt volitatud isik esindab taotluse esitajat Soome kohtus või muus ametiasutuses tulenevalt keskasutusele rahvusvaheliste instrumentidega antud ülesannetest, antakse taotluse esitajale õigusabi tasuta, olenemata tasuta õigusabi saamist puudutavatest muudest sätetest. See puudutab järgmist:

kui kinnitatakse, et välisriigis tehtud ülalpidamist käsitlevat otsust tuleb Soomes tunnustada või selle võib täitmisele pöörata;

kui tuvastatakse põlvnemist;

kui vanemale pannakse kohustus maksta oma lapsele elatist;

kui muudetakse lapsele määratud elatist ning taotluse esitaja on laps või lapse esindaja.

Punktides 2–4 sätestatud kohaldatakse üksnes siis, kui laps on menetluse algatamise ajal alla 21aastane.

Kui justiitsministeerium või tema poolt volitatud isik esindab taotluse esitajat ülalpidamist käsitleva otsuse täitmisele pööramise menetluses tulenevalt keskasutusele erinevate kehtivate rahvusvaheliste instrumentidega antud ülesannetest, ei pea taotluse esitaja tasuma täitekuluseid.

Muudel juhtudel võib taotluse esitaja taotleda riigi õigusabi. Riigi õigusabi tähendab, et taotluse esitaja võib kasutada õigusküsimuse lahendamisel õigusnõustaja (advokaadi) teenuseid, mille eest tasub täielikult või osaliselt riik. Riigi õigusabi antakse kõigi kohtuasjade puhul. Üldjuhul antakse riigi õigusabi vaid Soomes menetletavates asjades. Seda võib taotleda mis tahes riigi õigusabi büroos olenemata taotluse esitaja elukohast. Kõige praktilisem on pöörduda lähimasse büroosse. Taotleja peab esitama üksikasjalikud andmed oma sissetuleku, hüvitatavate kulude ning varade ja kohustuste kohta. Samuti tuleb kirjeldada juhtumit, millega seoses õigusabi saada soovitakse, ning esitada üksikasjad taotluse esitajal olemasoleva mis tahes õigusabikindlustuse kohta. Lisateavet leiate järgmiselt veebisaidilt: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Tasu elatise seotud nõuete täitmise eest Soome kohtutäituriid ei võta.

19 Milliseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud, et tagada ülalpidamiskohustuste määruse artiklis 51 loetletud toimingute elluviimine?

Ülalpidamiskohustuste määruse artikli 51 alusel on keskasutuseks määratud justiitsministeerium. Keskasutuse ülesandeid on täiendavalt kirjeldatud seaduses, millega määratakse Soome keskasutus seoses teatavate rahvusvaheliste ülalpidamist käsitlevate asjadega (seadus nr 1076/2010).

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 15/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.